

Innledning

Velkommen til alle deltakere i denne skolefaglig kommunekonferansen for skoleledere i Finnmark. Også velkommen til våre gjester fra opplæringsetaten i Troms. Vi nærmer oss en sammenslåing mellom våre to fylker og da er det fint at ledere fra etaten i Troms er representert her i dag.

Det er gledelig å kunne holde åpningsinnlegget i denne 5. skolefaglige kommunekonferansen. Dette er et slags 5.års jubileum og det at denne konferansen arrangeres for 5. gang forteller at denne konferansen er en viktig møtearena for dere.

Alle dere som er samlet her i salen er personer som kan beslutte og gjennomføre viktige skoleutviklingstiltak innenfor mange områder. Alle dere er nøkkelpersoner i kommuner og skoler og som kan utgjøre en forskjell mht. om elevene fullfører og består videregående skole eller ikke. Mange av dere som er her har deltatt i alle konferanser, og nye deltakere er kommet til.

Hovedinnlegget

En av grunnene til at fylkeskommunen tar dette initiativet er at tilbakemeldingene fra dere hvert år, er at konferansene er svært nyttige for dere pga. at de holder høy kvalitet og de skaper nettverk og de er med på å vedlikeholde og videreutvikle nettverk. Konferansene bidrar også til dagsaktuell kunnskap, og de skaper kunnskap til dere som er her. Det er blitt sagt at konferansen er det viktigste møtepunktet i året for skoleledere i Finnmark. Hovedgrunnen til at Finnmark fylkeskommune prioriterer ressurser og gjennomfører denne konferansen er at dere deltar og at vi sammen må finne veier i lag for å øke gjennomføringen i videregående opplæring.

Alle konferansene har som hovedmål å være et viktig bidrag for samarbeid i det 13.årige skoleløpet og på den måten være en av faktorene for at elevene våre skal fullføre videregående skole. Dette er det viktigste samfunnsoppdraget i Norge og i Finnmark nå og i fremtiden. Den aller viktigste kapitalen vi har i den norske økonomien i dag og særlig i fremtiden er menneskene i Norge. **Menneskelig kapital**, også kalt **humankapital** er den totale mengden kvalifikasjoner, evner og kunnskap en arbeidstaker har.

Fra et nasjonaløkonomisk perspektiv begynner menneskelig kapital å dannes gjennom den formelle skoleutdanningen, og fortsetter som en livslang læringsprosess. De siste årene har dens grunnpilarer blitt endret fra å bli mindre og mindre basert på produksjon av varer. Mange tror fortsatt at olje og gass er det aller viktigste i fremtiden for norsk økonomi.

Det er viktig med verdiskapning, den er viktig for Finnmark og Norge, men sannheten er at bearbeiding av data, ny informasjonsteknologi med robotisering osv. endrer alt og i enormt raskt tempo. Ny teknologi har skapt et behov for nye kompetanseområder og yrker. Dette i tillegg til behovene i de eksisterende yrkene vi har i dag. Det er humankapitalen som gjelder. Den utgjør i fremtiden 75% av nasjonaløkonomien vår.

Det er behov for enormt mange hender i fremtiden. I følge tall fra helsedirektoratet i 2030 vil 106 kommuner ha 30 prosent av innbyggere over 67 år. I dag er det bare 5 kommuner som har en så gammel befolkning. I Finnmark vil vi antakelig være overrepresentert i denne statistikken særlig ved at ungdommen flytter ut. Folk over 70 år bruker dobbelt så mange helsetjenester som de på 40 år.

Utfordringene er enorme fremover i alle kommuner her i fylke og i det nye storfylke. Vi vil ha et svært stort behov for unge faglærte. Bare i helse og omsorgssektoren mangler vi mange tusen medarbeidere i fremtiden. Før så måtte kommunene benytte norske og utenlandske vikarbyrå for å dekke etterspørselen for helsefagarbeider, leger osv. i ferier. Særlig sommerferien. Nå har dette forandret seg. De må benytte seg av vikar byråer hele året.

V har også behov for mange fagarbeidere innenfor andre yrker. Det gledelige er at vi topper landsstatstikkene på nye inngåtte læreavtale. Utdanningsdirektoratet har for to uker siden offentliggjort tallene som viser at 7 av 10 søkere på landsbasis har fått godkjent lærekontrakt eller opplæringskontrakt i 2017.

I Finnmark har nesten 75 % av søkerne fått læreplass. Dette er en økning fra 2016, der 71,5 % fikk læreplass. Våre gjennomføringstall har steget fra 50% til vel 63% i løpet av 7 år. Det er virkelig bra. Men det er ikke bra nok. Vi har ikke råd til at 35% av elevene våre, ikke fullfører videregående opplæring.

I Finnmark utgjør dette 350 ungdommer i hvert årskull som starter i videregående skole og som ikke fullfører opplæringen. Dette er trasig for ungdommene, for familiene og vennene. For alle ungdommer som starter i videregående skole har en fremtidsdrøm. De vil bli til noe, men er kanskje ikke alltid sikker på hva de skal bli, men de vil ha så god forutsigbarhet som mulige med å få en jobb som gir dem utfordringer og sikker inntekt. Og de fleste vil stifte familie etter hvert. Fremtiden i arbeidslivet og dermed også deltakelse i mange sosiale rom er ikke tapt for de som ikke fullfører videregående opplæring. Men oddsene er dårlige. Alle tall og prognoser sier at det ikke er særlig behov for ufaglært arbeidskraft i fremtiden dessverre.

Her i forsamlingen så passer det å bruke litt statistikker og tall. Dette skaper noen bilder og gir muligheter for sammenligninger og samtidig så beskriver dette også konkrete behov i fremtiden.

Jeg skulle likevel ønske at samfunnsdebatten i tillegg i like stor grad fokuserer hvor fint det er å jobbe i mange av disse yrkene. Tall er vel og bra, men jeg tror det er viktigere å fokusere på hva jobbene går ut på hvilke fine muligheter de gir for personlig utvikling. At man kan bygge stein på stein i yrkeslivet og slik sett øke kompetansen videre hvis man ønsker det. Våre utdanningsmesser i videregående skoler gir viktige bidrag her. Det samme er bidragene til kontaktlærere, rådgivere i skolene og karriereveiledere.

Det er kanskje på tide med en målsetting om at vi løfter oss fra bunnen av de nasjonale statistikkene til et gjennomsnittet som er på 72%. Dette kommer ikke av seg selv. Vi må lage konkrete strategier for å nå dette målet i lag og bruke ressursene riktig slik at vi klarer dette. Vi må inkludere bredt. Foreldrene må få en tydelig stemme. Det samme gjelder elevene. Mobbetallene fra elevundersøkelsen som ble lagt frem for kort tid siden viser at 50.000 av våre elever i norske skoler har blitt mobbet det siste skoleåret. Det må vi ta på ytterste alvor. I Finnmark kommer vi ikke bedre ut på elevundersøkelsen enn andre steder. Til nå er det meldt inn over 30 saker til fylkesmannen hos oss. For noen år siden i Kirkenes, i den skolefaglige kommunekonferansen så var folkehelse med fokus på eleven hovedtemaet. Dette teamet er ytterligere aktualisert og jeg vet at dere tar dette på alvor i partnerskapet. Partnerskapsavtalene er styrt av konkrete handlinger mellom avtalepartnerne, så mange av dere har sikker dette som viktige satsingsområder. Det samme har enkelt skoler og skoleeiere.

Vi er på god vei til å danne et godt grunnlag for økt gjennomføring. Når gjennomføringstallene øker så mye i løpet av kort tid, når det skapes flere og flere læreplaner, vi får flere og flere lærlinger og vi får flere og flere elever som får studiekompetanse. Ja, da gjør vi mye rett i dette fylket. Læreren og eleven, instruktøren og lærlingen. Alle gjør en flott og kvalitetsmessig god jobb.

Alt vi gjør, enten det er som politikere, som skoleeiere og som skoleledere må kunne få en positiv betydning for det som skjer i klasserommene, på verksteder og på arbeidsplasser. Ungdommene må merke at det skjer noe positivt i læringsmiljøet pga. våre valg og våre handlinger. Personlig tror jeg i tillegg at mange unge i Finnmark har endret sitt syn på viktigheten av å utdanne seg. Jeg tror at de, venner og foreldre i større grad prater i lag om dette med å fullføre skolen og at holdningene til skolegang er mere positiv enn for noen år siden.

Avslutning

Det er vi som politikere og dere som ledere som eier det viktige samfunnsoppdraget med å gi barn og unge en trygg og god oppvekst og gi de en meningsfylt og kvalitativ god utdanning. Oppdraget gjelder fra barnehagen til de er ferdige i videregående opplæring. Det er utrolig flott at så mange skoleledere møtes her i dag Det er utrolig flott at dere arbeider for å styrke partnerskapet dere imellom fremover og således ivaretar samfunnsoppdraget.

Programmet disse to dagene er spennende og variert og jeg tror dere vil få et godt utbytte ved å delta her.

Takk for at jeg fikk komme hit og dermed så erklærer jeg konferansen for åpnet.